

Vahvasti pohjoisin **UTSJOKI • OHCEJOHKA** *Nannosit davimus*

Utsjoen kuntastrategia 2035

Sisällys

- Esipuhe
- Toimintaympäristön muutokset
- Kunnan talousnäkymät
- Visio
- Arvot
- Strategiset painopisteet
- Kestävästi kehittyvä
- Kärkihankkeet
- Edunajamisen kärjet
- Seuranta ja arviointi
- Yhteenveto

Esipuhe

Utsjoen kuntastrategiassa määritetään yhdessä, miten kuntaa johdetaan ja viedään lähivuosina eteenpäin. Strategiassa linjataan painopisteet ja tavoitteet, joihin kunnassa keskitytään elinvoiman vahvistamiseksi. Strategia ohjaa kunnan vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua.

Strategian toimeenpano on luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteisvastuulla. Strategia perustuu arvioon kunnan nykytilasta, talousennusteisiin ja analyysiin toimintaympäristöstä. Kunnan tulevaisuuden suunnitteluun on osallistettu laajasti luottamushenkilöitä, eri ikäisiä kuntalaisia, alueen yrityksiä ja kunnan työntekijöitä. Lämmin kiitos kaikille työhön osallistuneille!

Uskomme Utsjoelle tulevaisuuteen ja yhteiseen tekemiseen.
Olemme vahvasti pohjoisin!

Utsjoella 21.6.2023

Arto Pohjanrinne, kunnanvaltuuston puheenjohtaja

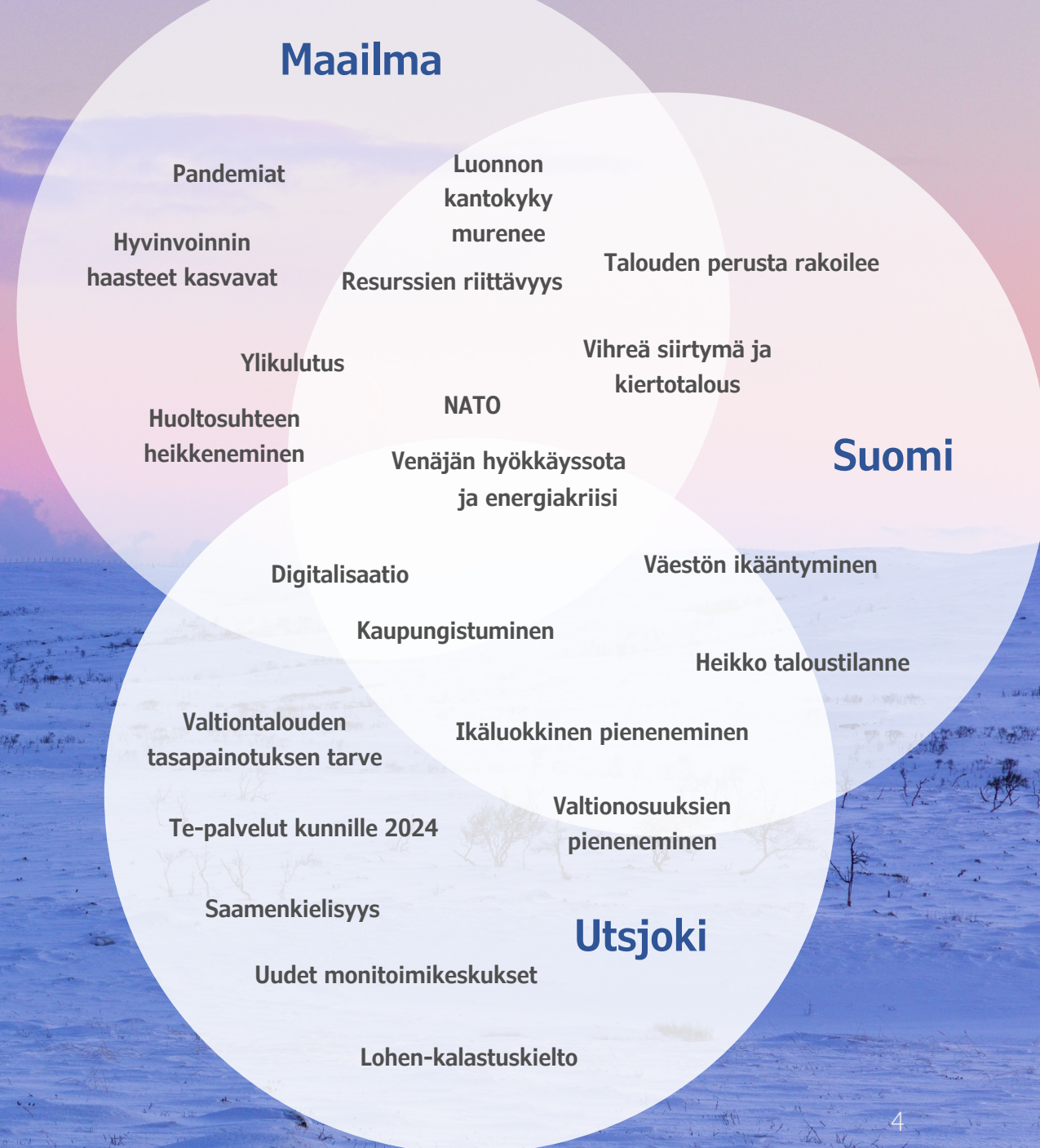
Väinö Guttorm, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Tanja Lepistö, vs. kunnanjohtaja

Toimintaympäristön muutokset

Elämme keskinäisriippuvaisessa maailmassa.

Utsjoen kunta on sidoksissa koko Suomen ja muun maailman kehitykseen ja muutoksiin.

Kunnan talousnäkymät

Kuntastrategian valmistelussa on tehty taloudellinen tarkastelu vuosille 2024–30. Näin strategian toimien vaikuttavuudelle on saatu yhtä valtuustokautta pidempi näköala.

Kunnan talousnäkyviä tarkasteltiin ns. perusuran ja strategiauran valossa. Perusuran mukaiset laskelmat perustuvat siihen ajatukseen, ettei kunnassa tehtäisi merkittäviä elinvoimaa vahvistavia kehittämistoimia, vaan nykymeno jatkuu. Strategiaura puolestaan kertoo, miten kunnan elinvoiman vahvistamiseen tähtäävät strategian mukaiset uudet toimet vaikuttaisivat kunnan talousnäkyymiin.

Tehtyjen painelaskelmien valossa ns. perusurassa kunnan talous kääntyy v 2025 alijäämäiseksi, eikä talous nouse tarkastelujakson (2024–30) aikana ylijäämäiseksi. Lainakanta vähenee alijäämästä huolimatta, ollen edelleen korkea. Strategiaurassa talous kääntyy alijäämäiseksi v 2024, mutta kasvavien verotulojen ansiosta talous nousee ylijäämäiseksi viimeistään v 2028. Taseen ylijäämä kestää vuositason alijäämän. Lainakanta vähenee, mutta on tässäkin tarkastelussa edelleen korkea.

Loppupäätelmänä voidaan todeta, että kunnan kannattaa lähteä uudistusten tielle rakentaakseen omin toimin uutta Utsjokea ja vahvempaa elinvoimaa. Se vaatii työtä ja yhdessä tekemistä. Haluamme olla vahvasti pohjoisin ja uskoa rohkeasti tulevaisuuteen!

Vahvasti pohjoisin

- Utsjoella on hyvä elää, yrittää ja tehdä työtä.
- Pidämme luonnosta huolta, koska se mahdollistaa elämämme.
- Edistämme saamen kielen ja kulttuurin elinvoimaisuutta.

Kestävästi kehittyvä

Moniarvoinen

Vaallimme alueen omaleimaisuutta ja moniarvoista yhteisöä, joka kunnioittaa erilaisia kulttuureja ja ihmisiä. Jokainen kuntalainen voi kokea olevansa osa tasavertaista yhteisöä. Huolehdimme elävästä saamelaiskulttuurista ja kehitämme saamenkielisiä palveluita määrätietoisesti. Huomioimme elinkeinojen kehittämisessä moniarvoisuuden.

Mahdollistava

Toimintamme tukee kuntalaisten hyvinvointia. Kunta ei voi tehdä kaikkea yksin, vaan tarvitsemme kumppanuuksia, jotta mahdollisuus työllistyä paranee, ja yhteisöllisyys ja osallisuus vahvistuvat. Tarjoamme entistä paremman yrittäjyyssympäristön, paremmat palvelut ja kehitämme asumisen ratkaisuja. Turvallisuuden tunne on voimavaramme tulevaisuudessakin.

Vastuullinen

Olemme avoimia, läpinäkyviä, ja vastuullisia toiminnassamme. Toimintamme on pitkäjänteistä ja ennustettavaa. Toimimme vastuullisena työnantajana ja luotettavana yhteistyökumppanina. Pidämme huolta kuntalaistemme eduista. Kuuntelemme aktiivisesti kuntalaisten tarpeita ja toiveita, ja mahdollistamme osallistumisen päätöksentekoon. Hoidamme talouttamme vastuullisesti ja ennakoivasti.

Strategiset painopisteet

- Yritysmuuntoinen Utsjoki
- Kestävästi kasvava matkailu
- Hyvä elää Utsjoella
- Kunta on vastuullinen toimija

Yritysmyönteinen Utsjoki

Luomme kuntaan yritysmyönteisen ja ennustettavan toimintaympäristön. Tunnamme yritystemme tarpeet ja mahdollistamme uutta liiketoimintaa ja yhteistyötä. Huolehdimme siitä, että perinteisten saamelaisten elinkeinojen elinvoimaisuus säilyy vahvana. Houkuttelemme aktiivisesti kuntaan uusia yrityksiä ja tarjoamme tukea yrittäjyyden uran aloittaville. Uudistamme yrityspalveluitamme. Osaavan työvoiman saatavuus on yhteinen päämäärämme.

Tavoitteet

- Kunta mahdollistaa kestävien elinkeinojen harjoittamisen
- Kunnassa on riittävät resurssit yritysten neuvontaan ja palveluihin yrityksen elinkaaren eri vaiheissa
- Kehitetään Norja-yhteistyötä eri toimialoilla ja parannetaan yritysten edellytyksiä käydä rajakauppaa
- TE-palvelut integroidaan tehokkaasti osaksi kunnan toimintoja palvelemaan alueen työllisyyttä ja yritystoimintaa
- Kunnan maapolitiikka, kaavoitus, luvitus ja päätöksenteko tukevat elinkeinotoimintaa, asumista ja vapaa-ajan toimintaa
- Edistetään kunnan nuorten osaamisen kehittämistä alueelle tärkeillä toimialoilla, kuten matkailussa ja porotaloudessa
- Tuetaan yritysten ja työntekijöiden asettautumista kuntaan

Kestävästi kasvava matkailu

Rakennamme kestävästä matkailusta kunnan uuden kivijalan, joka perustuu eri elinkeinojen hyvään rinnakkaiseloon. Kehitämme matkailua monialaisesti. Alueen saavutettavuuden parantaminen kuuluu edunvalvontamme kärkeen. Haluamme olla kestävän ja vastuullisen matkailun mallikunta, jossa on hyvä asua ja elää. Matkailu tarjoaa tulevaisuudessa uusia työpaikkoja ja palveluja, luo uutta yrittäjyyttä ja vahvistaa kuntataloutta.

Tavoitteet

- Kehitetään kestävän matkailun ympärivuotisuutta ja alueen tunnettuutta houkuttelevana matkakohteena
- Kunnan maanpolitiikalla ja kaavoituksella tuetaan majoituskapasiteetin kasvua
- Laaditaan ja toimeenpannaan matkailun Master Plan
- Kehitetään monipuolisesti pyörämatkailua
- Suunnitellaan ja toteutetaan Lohikeskus
- Toteutetaan reittejä kesä- ja talvikäyttöön ja kehitetään toimintamalli talvireittien ylläpitoon
- Kehitetään ja tiivistetään yhteistyötä matkailun keskeisten sidosryhmien kanssa
- Kehitetään etätyömahdollisuuksia mm. tilaratkaisuin

Hyvä elää Utsjoella

Olemme alueena vetovoimainen ja kunnassamme on hyvä elää, yrittää, työskennellä ja opiskella. Tarjoamme entistä paremmat palvelut ja kehitämme vapaa-ajan aktiviteetteja. Moniarvoisuus ja turvallisuuden tunne ovat voimavarojamme. Meillä on hyvätasoinen opetus ja varhaiskasvatus saamen ja suomen kielillä. Toimimme aktiivisena asuntorakentamisen ja saavutettavuuden edistäjänä. Edunvalvontamme sote-lähipalveluiden ja viranomaispalveluiden turvaamiseksi on aktiivista. Tuemme kolmatta sektoria, joka osaltaan kehittää alueen elinvoimaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.

Tavoitteet

- Edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä vapaa-ajan palveluita eri ikäisille.
- Luomme tulevaisuutta jossa Utsjoella riittää lapsia ja nuoria jatkossakin. Markkinoidaan kunnan uusia monitoimitaloja laadukkaina ja turvallisina työnteko-, kasvu- ja opetusympäristöinä
- Laaditaan asumisen kehittämisohjelma, jossa haetaan aktiivisesti yksityisiä asuntorakentajia
- Tuetaan aktiivisella omistajaohjauksella asumisen tason nousua kunnan vuokra-asunnoissa
- Vahvistetaan kunnan viestintää ja markkinointia vetovoiman lisäämiseksi
- Aktivoidaan kolmatta sektoria ja asukastarpeista nousevaa kehittämistä, mikä lisää kyläyhteisöjen hyvinvointia ja osallisuutta
- Kehitetään saamen kielikeskuksen toimintaa ja saamenkielisten palveluiden tarjontaa
- Kehitetään Utsjoen saamelaislukion toimintaa esimerkiksi monipuolistamalla kaksois- ja kolmoistutkintomahdollisuutta
- Kehitetään tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa, edistetään erilaisia kouluttautumisen muotoja, sekä yritysten ja oppilaitosten koulutusyhteistyötä.

Kunta on vastuullinen toimija

Toimintamme on avointa, läpinäkyvää ja vastuullista. Hoidamme talouttamme ja omaisuuttamme vastuullisesti ja ennakoivasti. Olemme vetovoimainen työnantaja, varmistamme tehtäviemme hoitoon riittävät henkilöstövoimavarat ja osaamisen. Palvelumme tuotetaan tehokkaasti ja saavutettavasti. Kuntalainen on asiakkaamme –parannamme asiakaspalveluamme ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia. Olemme luotettava ja haluttu yhteistyökumppani. Toimintamme edistää kestävästä kehitystä ja hyvinvointia.

Tavoitteet

- Kehitetään kunnan johtamista, esimiestyötä sekä henkilöstön työhyvinvointia ja osaamista
- Hyödynnetään tehokkaammin digitalisaation mahdollisuuksia ottamalla kehitysloikka kunnan hallinnossa
- Hanketoiminta on aiempaa strategisempaa. Hankkeilla tuetaan kuntastrategian toimeenpanoa.
- Jatketaan kunnan viestinnän ja sidosryhmäyhteistyön kehittämistä
- Parannetaan palvelujen saavutettavuutta ja asiakaspalvelun laatua suomen ja saamen kielillä
- Parannetaan kunnan kiinteistöomaisuuden kuntoa, huoltoa, ylläpitoa ja energiatehokkuutta.
- Tuetaan aktiivisella omistajaohjauksella kunnan kiinteistöyhtiön toiminnan ja tuloksellisuuden tervehdyttämistä
- Kehitetään kunnan riskienhallintaa ja hankintaosaamista
- Laadimme ilmastosuunnitelman viimeistään seuraavan valtuustokauden alussa

Kestävästi kehittyvä

Suomi on sitoutunut edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Kunnat ovat keskeisiä toimijoita tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Elämme Utsjoella sopusoinnussa ympäristön kanssa ja edistämme taloudellista ja sosio-kulttuurista kestävyyttä.

Utsjoen kunta on sitoutunut Lapin kestävän kehityksen tavoitteisiin ja pyrkii vastaamaan YK:n tavoitteisiin mm. seuraavilla tavoilla.

Kestävästi kehittyvä

Edistetään saamen kielen, kulttuurin ja saamenkielisen opetuksen kehittymistä.

Kunnan kiinteistöjen energiaremontit.

Edistetään ympäristölle luonnollisten elinkeinojen kehittymistä ja nuorten työllistymistä niihin. Kehitetään kuntaa työyhteisönä.

Kehitetään TKI-yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa.

Laaditaan kunnan ilmastosuunnitelma. Kehitetään uusia lähireittejä ja toteutetaan asumisen kehittämisohjelma.

Tuetaan kunnan henkilöstön osaamisen kehittämistä. Tarjotaan kuntalaisille kestävän kehityksen neuvontaa eri osa-alueilla. Kehitetään osaamista julkisissa hankinnoissa.

Matkailun Master Planin toimeenpano. Lohikeskuksen kehittäminen.

Tuetaan saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamista muuttuvassa ympäristössä.

Kunnan ilmasto-ohjelman laatiminen. Matkailun Master Planin toimeenpano. Vuoropuhelun lisääminen eri elinkeinojen välillä. Edelleen kehitetään yhteistyötä norjalaisten kanssa.

Korkeakouluharjoittelun kehittäminen. Tuetaan saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamista muuttuvassa ympäristössä. Kunnan kiinteistöjen energiaremontit.

Kärkihankkeet

- Matkailun Master Plania toteuttavat kehityshankkeet
- TE 24-uudistus
- Lohikeskus
- Kunnan hallintoa tukeva digiloikka
- Giellagárdi-kielikeskuksen kehittäminen
- Asuntotuotannon kehittäminen

Edunajamisen kärjet

- Osaavan työvoiman saatavuus
- Valtiontuki asuntorakentamiseen
- Saavutettavuuden edistäminen
- Tenon lohenkalastuskiellon taloudellinen kompensatio
- Saamenkielisen etäopetuksen vakinaistaminen
- Sote-lähipalvelujen turvaaminen
- Kevyen liikenteen väylät
- Metsähallituksen maapolitiikka
- Valtionosuusuudistus

Seuranta ja arviointi

Kuntastrategia ohjaa kunnan vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Kunnan vuosittaiset talous- ja toimintasuunnitelmat perustuvat vuodesta 2024 alkaen kuntastrategian strategisten painopisteiden toimeenpanoon. Vuosittaisissa tilinpäätöksissä arvioidaan strategian mukaisten toimenpiteiden toteutumista. Tilinpäätökseen lisätään uudet seurantamittarit:

- Kunnan asukasmäärä tulee kasvamaan vuoteen 2022 verrattuna.
- Kuntaan rekisteröityjen yritysten lukumäärä on kasvanut 12/2022 tilanteeseen verrattuna.
- Kuntatalouden alijäämä ei ylitä kertynyttä ylijäämää v 2023–27.
- Kunnan velka/asukas vähenee suunnitellulla tavalla.
- Työhyvinvointia arvioidaan valittavalla mittarilla vuosittain ja tulos on strategiakauden aikana kehittynyt.
- Sairauspoissaolot vähenevät tarkastelujaksolla 2023–2027.

Yhteenveto

Visio

- Vahvasti pohjoisin

Arvot

- Moniarvoinen, mahdollistava, vastuullinen

Strategiset painopisteet

- Yritysmyönteinen Utsjoki
- Kestävästi kasvava matkailu
- Hyvä elää Utsjoella
- Kunta on vastuullinen toimija

Nannosit davimus

UTSJOKI • OHCEJOHKA

Vahvasti pohjoisin

Ohcejoga gielda | Utsjoen kunta | www.utsjoki.fi

Luossa 1a, 99980 Ohcejohka/Utsjoki | PB/PL 41, 99981 Ohcejohka/Utsjoki

tel. +358 40 188 6111 | puh. 040 188 6111